

[C. F. Sørensen.]

give den højtærede Forsvarsminister ganske Ret. Vi, der gennem en længere Aarrække har deltaget i disse Forhandlinger, maa erkende, at der fra alle Sider er ført frem, hvad der kan siges pro et contra baade af gammelt og nyt om hele Militærspørgsmaalet og om de forskellige Forslag, der har været behandlet under disse Diskussioner. Man mærkede ogsaa tydeligt paa Venstres ærede Ordfører (Hauch), at vi var nær en Afslutning. Der var ikke saadan rigtig Krudt i det ærede Medlem —, det var da væsentligt løst Krudt, det, der var —, og det tyder for mig paa, at det ærede Medlem er indforstaaet med, at vi staar overfor en Nyordning, en Nyordning paa det militære Omraade. Der maa ske noget, og derfor er det nødvendigt at være forsigtig under de Forhandlinger, der skal afsluttes, lige før end dette nye skal ske. Men det ærede Medlem havde ved Siden af mange alvorlige Ord at sige, der var en vis dyster Stemning over ham, da han advarende — han sagde selv stiltfærdigt — sagde til Socialdemokratiet, at han haabede ikke, at denne Sag nu skulde være Indledningen til oprivende Kampe. Jeg vil gerne sige til det ærede Medlem, at den Skæbne, Forslaget faar paa den danske Rigsdag, vil være afgørende for den Stilling, Regeringspartierne maa tage til Spørgsmaalet ude i Agitationen.

Det ærede Medlems Udtalelse i hans Indledning om, at Militærspørgsmaalet er blevet misbrugt i Agitationen, forstod jeg ikke anderledes end, at det var en Indrømmelse af, at han og hans Parti gennem mere end en Menneskealder har brugt og misbrugt Militærspørgsmaalet paa den omtalte Maade. Thi jeg gaar ikke et eneste Øjeblik ind for den Tankegang, at Socialdemokratiet har misbrugt Militærspørgsmaalet i Agitationens Tjeneste. Ud fra vor Opfattelse, at hvor Menneskeskæbner skal afgøres med Vaaben i Haand, har den store Befolkning ingen Interesse i at deltage, ud fra vor Opfattelse, at Krig er Mord, har vi søgt gennem mere end en Menneskealder at rejse en Opfattelse i det danske Folk, der vender sig imod det uhyggelige Militærvæsen, som det for ikke saa forfærdelig mange Aar siden afslørede sig for os alle paa den mest forfærdende Maade. Jeg kan derfor ikke et Øjeblik tænke mig, at den Udtalelse skulde sigte til Socialdemokratiet. Jeg forstod det saaledes, og jeg tror, det ærede Medlem havde Ret, naar han gav Udtryk for en Selverkendelse, en Erkendelse af den Maade, Venstre selv havde behandlet Spørgsmaalet paa.

Det ærede Medlem talte nogle venlige

Ord — jeg vil gerne være lige saa venlig — om et Udvalgsarbejde, i hvilket man skulde søge at opnaa Forstaaelse. Det ærede Medlem mente, at Vejen vilde blive lang for Socialdemokratiet. Det har jeg ikke noget Indtryk af, at den vil blive. Det Lovforslag, som her foreligger, maa enten forkastes eller vedtages. Gaar det i Udvalg nu, som jeg forudsætter, og Rigsdagssamlingen slutter, kommer der et Efteraar igen, hvor Regeringen paa ny vil fremsætte sit Lovforslag. Vejen kan ikke blive længere end til Efteraaret 1932, thi efter Landstingsvalget i 1932 kommer der et 1933, da en anden Domstol end den danske Rigsdag skal afgøre det militære Spørgsmaal. Den Dag kommer — og den er ikke langt borte —, da Vælgerne vil kræve det Spørgsmaal taget af Dagsordenen paa den danske Rigsdag, som Rigsdagen ikke vil behandle færdigt, og saa er der ingen Tvivl om, at Vælgerne selv vil behandle Spørgsmaalet færdigt. Der er slet ikke saa lang en Vej, som det ærede Medlem tror, til denne Dom angaaende det militære Spørgsmaal kan fældes og kan fældes for Tid og Evighed.

Jeg skal, som jeg sagde i mine indledende Bemærkninger, hverken gaa ind paa en Detailbehandling af Lovforslaget eller paa en dybere Behandling af hele det militære Spørgsmaal, som vi har været inde paa adskillige Gange. Vi staar nu overfor en Afslutning, og vi skal ud og tale med det danske Folk, forhaabentlig ikke i oprivende Kampe, men i et kulturelt Oplysningsarbejde, saaledes at Afgørelsen i 1932 ikke træffer det danske Folk uforberedt, men træffer en Befolkning, der helt og fuldt er klar over dette Spørgsmaal og er klar til paa Valgdagen at tage sit Standpunkt. Derfor vil jeg gerne ved denne Lejlighed paa mit Partis Vegne konstatere visse Kendsgeneringer, som jeg tror, det er formaalstjenligt at faa sat paa Plads. Det ærede Medlem talte om oprivende Kampe, og jeg føjede saa til, at Kampens Karakter vilde blive bestemt af dette Lovforslags Behandling og Skæbne. Hvorledes den Lov, som i Øjeblikket er gældende paa Militærvæsenets Omraade, nemlig Ordningen af 1922, kom til Veje, ved vi alle, det behøver jeg ikke at paavise i Enkeltheder. Men nu, da vi staar overfor at skulle gøre Boet op — jeg ved ikke, om det er ulovligt at bruge Udtrykket Fallitboet, det militære Fallitbo —, synes jeg, det kan være interessant at stille visse Ting i den rigtige Belysning. Jeg vil med den højtærede Formands Tilladelse citere enkelte Udtalelser nu og lidt senere. Jeg skal gøre det ganske kort, men jeg tror,